

РЦИ-Аланийы Горæтгæрон районы муниципалон равзæрды
муниципалон бюджетон нумæйагахуырадон уагдон «Советон
Цæдисы Хъæбатыр Селютин Аркадий Михайлы фырты
номыл Михайловскы астæуккаг нумæйагахуырадон скъола»

«МО æркаст»

МО разамонæг


 Т.А. Бедойты

Суагъæ №1

«28» 08 2017г.

«Фидаргонд»

Директоры хæдивæг

 Н.Д. Тогойты

«28» 08 2017г.



Кусæн программæ ирон æвзагæй

9-æм кълас

Ахуырадон хай- филологи

Къæпхæн – бындурон

Ахуырадон пъланмæ гæсгæ сахæтты бæрц къуырийы мидæг – 2 сах.

Ахуырадон пъланмæ гæсгæ сахæтты бæрц 2017-2018 азы – 68 сах.

Сарæзта:

ирон æвзаг æмæ литературæйы

ахуыргæнæг Битарты Д.В.

Æмбарынгæнæн фыстæг

Кусæн программæ арæзт у иумæйаг æмæ профессионалон падзахдон ахуырады министрады стандарты бындурыл.

Скъолайы хæс у культурон æмæ ахуыргонд адæм цæттæ кæнын. Ацы хъуыддаджы ахсиаг бынат ис мадæлон æвзаг ахуыр кæнын.

Цыбыр ныхасæй, скъоладзаутæ хъуамæ базоний мадæлон æвзаг, йæ грамматикон сконды бындурон æгъдæуттæ æмæ уыдонæй, куыд æмбæлы, афтæ пайда кæной.

Ахуыргæнинæгтæн мадæлон æвзаг зонын æххуыс у иннæ предметтæ дæр хуыздæр бамбарын æмæ базонын. Уæлдай ахъаз у уырыссаг æвзаг хуыздæр æмæ æнцондæрæй ахуыр кæныны хъуыддаджы, уырыссаг æвзаг та, куыд зонæм, афтæмæй у, Уæрæсейы цæрæг адæмты кæрæдзиуыл чи бæтты, уыцы иумæйаг æвзаг.

Ирон æвзаг ахуыр кæнын, уымæй, куыд æмбæлы, афтæ пайда кæнын у стыр ахъаз фæсивæды патриотизмыл хъомыл кæнын, фидæны æхсæнад аразджытæ цæттæ кæныны хъуыддаджы. Мадæлон æвзаг у нæ культурæйы ахсджиагдæр фæрæзтæй иу.

Нысантæ:

- Скъоладзауты сахуыр кæнын хъæуы, цæмæй æнæ искæй æххуысæй зоной хъуыдыйад кæнæ дзырды фонетикон, морфологион синтаксисон æмæ пунктуацион æвзæрстытæ. Скъоладзауты ныхас аивдæр, хъæздыгдæр кæна.
- ахыргæнæг скъоладзауты ахуыр кæна сæ хъуыдытæ кæрæдзийы фæдыл раст æвæрыныл, ома фарстæн æххæст дзуапп дæттын, темæйы мидис раргом кæнын, грамматикон раиртасынæн æмæ æгъдæуттæн фылдæр дæнцæгтæ æрхæссын ахуыргæнæн чиныгæй, литературон уацмысæй, стæй сæхи дæнцæгтæ дæр.
- Хъус æрдарын хъæуы ныхасы рæзтыл куыстытæм (сочинени æмæ изложенитæм).

Хæстæ:

- Скъоладзауты ныхас аив кæнын, сахуыр сæ кæнын сæ хъуыдытæ стилистикон, орфографион æмæ пунктуацион æгъдауæй рас фыссын, аив æмæ тагъд кæсын, дзырд сын бауарзын кæнын; æвцзаджы æгъдæуттæ ахуыргæнæйæ рæзын кæнын скъоладзаутæн сæ логикон хъуыдыкæнынад.

- Сабитáн раттын зонындзинáдтá ирон áвзаджы фонетикá, лексикá, грамматикá, стилистикá ирон литературон áвзаг áмá диалектты тыххáй, уыдоны рáзт áмá сá ахастдзинáдты тыххáй, зáггын дунейы áвзáгты áхсáн ирон áвзджы бынаты тыххáй, базонгá сá кáнын ирон áвзаджы историимá.

Ахуыргáнинáгтá хъуамá зоной:

- 10-áм къласы áвзаджы тыххáй цы раиртáстытá сахуыр кодтой, уыдон, сá дзуаппытá хъáугá дáнцáгтáй бафидар кáнын.
-

Ахуыргáнинáгтá хъуамá арáхсой:

- -фонетикон, дзырдарáзтон, морфологион, синтаксисон áвзáрстытá кáнын;
- вазыгджын хъуыдиады хуызтá арзын;
- синтаксисон синонимтáй пайда кáнын, ныхасы стиль áмá мидисмá гáсгá;
- тексты хуыз áмá стиль иртасын;
- литературон áвзаджы нормáтá бáрáг кáнын.

Пунктуацийá. Вазыгджын хъуыдыйады áрхáцáн нысáнттá áмбарын кáнын; пунктуацион рáдыдтытыл кусын.

Орфографийá. Цы орфограммáтá ахуыр кодтой, уыдон амонын; орфографион рáдыдтытытá раст кáнын.

Практикон хáстá:

Ныхасы рáзтыл куыст. Тексты стиль áмá хуыз áргом кáнын, ныхасы алыхуызон стилитá áмá хуызтáм гáсгá тексттá аразын. Бацáттá кáнын áмá ныффыссын докладтá историон – литературон áмá áндáр темáтыл.

Сочиненитә фыссын публицистон темәтыл. Сочиненийы мидис әмә әвзаг хзуыздәр кәнын; тексты агурын алыхуызон рәдыдтытә әмә сә раст кәнын.

Ирон әвзагәй 9-әм кьласән программәмә гәсгә ләвәрд цәуы -56 сахаты.

Уыдонәй:

- әвзаджы теори ахуыр кәнынән 58-сахаты;
- ныхасы рәзтыл куыстән –10сахаты

Программәмә гәсгә ирон әвзаг 9-әм кьласы ахуыр цәуы Пухаты Ларисә чиныгмә гәсгә. Рауагьдад Дзәуджыхьәу: Ир 2016 аз.

Спайдагонд әрмәг:

Методикон әрмәг			
№		Автор	Рауагьдад
1	Изложени ты тексты	Дауиаты О. Уәләмхасән әрмәг	Дзәуджыхьәу 1994 аз
№	әмбырдгонд 5-11	Доһыаты Н.	Рауагьдад
2	Диктантты әмбырдгонд	Бирәгьты Ларисә	Дзәуджыхьәу 2005аз
1	Наука 5-9 методикон	Майрәмышьәуат Елисаветь Людмила	Дзәуджыхьәу 2011 аз
3	Сочинени фыссынмә журнал «Рухстауаг» цәтгәгәнән куыст №1, №2, №3	Майрәмышьәуаты Фатимә Фатимә	Дзәуджыхьәу 2011 аз
4	Текстыл куыст ирон әвзаджы урокты	Майрәмышьәуаты Фатимә	Дзәуджыхьәу 2011 аз
5	Ирон әвзаг әмә литературәйы программәтә 1-11	Тахьазты Харум Дзампаты Ларисә Дзодзыккаты Зәидә Цопанаты Ритә	Дзәуджыхьәу 2005аз

КУСÆН ПРОГРАММÆ ИРОН ÆВЗАГÆЙ 9-ÆМ КЪЛАСÆН

Кусæн программæ арæзт у Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы ахуырад æмæ наукæйы Министрады уынаффæмæ гæсгæ фидаргонд программæйы бындурыл (Ирон æвзаджы программæ 1-11 кълæстæн. – Дзæуджыхъæу: СЕМ, 2014. – 76 ф.).

Сахæтты нымæц лæвæрд цæуы, 9-æм къласы 2016-2017 азы Республикон Базисон пълан куыд амоны (къуыри 1,5 сахаты ирон æвзагæй), уымæ гæсгæ.

Кусæн программæ аразгæйæ, хъусдард цыд универсалон ахуырадон архæйдтыты иумæйаг программæмæ (ФПАС), мадæлон æвзаджы урокты сыл куыд кусын хъæуы, уыцы амынддзинæдтæм.

ЛÆВÆРД ЦÆУЫ ХУЫЗÆГÆН

№	нымæц	Урочы темæ	сах.	Урочы хуыз	Ахуыры фæстиуджытæ (ФПАС-мæ гæсгæ)			Ахуырадон архæйдтытæ
					Предметон	Универсалон ахуырадон архæйдтытæ	Удгоймагон	
1.		«Нал у сæрд йæ сæрæн – Бурниз ыл фæзынд» (Къадзаты С.).	1	Ныхасы-тематикон урок:	Ныхасы рæзтыл бакусын. Ирон æвзаджы орфографион æмæ пунктуацион æгъдауттæ бафидар кæнын.	Коммуникативон: ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын.	Мадæлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Беседæ, индивидуалон бафарст; фронталон бафарст; нывмæ гæсгæ куыстытæ, тексты анализ; сфæлдыстадон куыст.

						Базонæн: æвзаджы æмбарынаæдтæ зæрдыл æрлæууын кæнын		
2.		Синтаксисы тыххæй рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын	Зсах.		Зæрдыл æрлæууын кæнын синтаксисы æмбарынаæдтæ; æвзаджы иуæгтæ кæрæдзиуыл барын, анализ сæ кæнын зонын	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: хи хъуыдытæ раггом кæнынæн хъæугæ дзырдтæ ссарын. Базонæн: хи ныхас раст рацаразын, проблемаæ раст сбæрæг кæнын.	Мадаëлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
3.		Дзырдбаст. Хуымæтæг хъуыдыйад. Хъуыдыйады уæнгтæ.	1	Комбин арон урок.	Зæрдыл æрлæууын кæнын дзырдбаст æмæ хъуыдыйады хицæндзинæдтæ, дзырдбаст æмæ хъуыдыйад аразыны мадзæлттæ	Коммуникативон: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмаæ гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. Базонæн: хи архæйдтыты рефлекси; хи хъуыдытæ (зонындзинæдтæ) логикон æгъдауæй	Мадаëлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ. Къордты куыст, индивидуалон куыст

						равæрын.		
4.		Хъуыдыйæдтæ сидæнтимæ, бавæргæ дзырдтæ æмæ æвастхæртимæ. Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ. Бæттæгтæ хъуыдыйады æмхуызон уæнгтимæ.	2	Комбин арон урок.	Зæрдыл æрлæууын кæнын синтаксисон æмбарынадтæ: сидæн, бавæргæ конструкцитæ, æмхуызон уæнгтæ.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадæлон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Тексты пунктуацион анализ. Хъуыдыйæдтæ æмхуызон уæнгтимæ аразыныл куыст. Диалогон ныхасы рæзтыл куыст
5.		Вазыгджын хъуыдыйады æмбарынад.	1	Тематик он урок.	Æрдзурын вазыгджын хъуыдыйады хицæндзинадыл; æвзаджы иуæгтæ кæрæдзиуыл барын, анализ сæ кæнын зонын	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадæлон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Текстимæ куыст: текст анализ, текст рацаразыныл куыст æмæ а.д., алыхуызон жанрты æмæ функционалон хуызты тексттæ аразын;

6.		Бæттæгджын вазыгджын хъуыдыйæдтæ. Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйад. Йæ хицæндзинаæдтæ.	(3 сах.) 1	Ног æрмæг амонын ы урок	Равзарын бæттæгджын вазыгджын хъуыдыйады хицæндзинаæдтæ.	Коммуникативон: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. Базонæн: хи архæйдтыты рефлeksi; хи хъуыдытæ (зониндзинаæдтæ) логикон æгъдауæй равæрын.	Мадæлон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
7.		Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ иугæнæг, ныхмæвæрды æмæ дихон бæттæгтимæ. Æрхæцæн нысæнттæ бабæтгæвазыгджын хъуыдыйæдты.	2	Ног æрмæг амонын ы урок	Равзарын бæттæгджын вазыгджын хъуыдыйады хицæндзинаæдтæ.	Коммуникативон: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. Базонæн: хи архæйдтыты рефлeksi; хи хъуыдытæ (зониндзинаæдтæ) логикон æгъдауæй		Хъуыдыйады æвзæрст. Сфæлдыстадон куыстытæ. Диалогон ныхасы рæзтыл куыст. Тексты пунктуацион анализ.

						равæрын.		
7.		Текстмæ хæстæг (бæлвырд) изложени.	1	Ныхасы рæзтыл кусыны урок	Ныхасы рæзтыл бакусын. Ирон æвзаджы орфографион æмæ пунктуацион æгъдауттæ бафидар кæнын.	Коммуникативон: нихасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын нихасы нысан æмæ уавæрма гæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонæн: æвзаджы æмбарынадтæ зæрдыл æрлаæууын кæнын	Мадæлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ нихасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
8.		Домгæвазыгджын хъуыдыйад. Сæйраг æмæ уæлæмхæст хæйттæ.	10 сах.	Ног æрмæг амонын ы урок	Равзарын домгæвазыгджын хъуыдыйæдты хуызтæ æмæ сæ арæзт.	Коммуникативон: хи нихас аразын, нихасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадæлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Синтаксисон æвзæрстытæ; домгæвазыгджын хъуыдыйад, иргæстгонд уæнгтæ кæм уа, ахæм синонимон хуымæтæг хъуыдыйадæй ивын.

9.	Бæттæгтæ æмæ бæттæг дзырдтæ домгæвазыгджын хъуыдыйæдты.	1	Фæлхат кæныны урок	Дзырды хæйттæ зæрдыл æрлæууын кæнын; дзырд æвзарын куыд зонынц, уый сбæрæг кæнын	Коммуникативон: ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмаæ гæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонаен: æвзаджы æмбарынаæдтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Ирон лексикайы хъæздыгдзинад æнкъарын	Дзырдарæзтон æвзæрстытæ, ног дзырдтæ аразыныл куыст
10.	Уæлæмхæст хайы бынат домгæвазыгджын хъуыдыйады.	1	Фæлхат кæныны урок	Равзарын вазыгджын хъуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæзт.	Коммуникативон: ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмаæ гæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонаен: æвзаджы æмбарынаæдтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Æвзаджы иуæгтæ анализ æмæ синтез кæнынмæ тырнын	Рацыд æрмæджы фæдыл беседæ; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
11.	Контролон диктант	1		Ирон æвзаджы	Коммуникативон:	Мадаелон	Фысгæ куыст.

					орфографион æмæ пунктуацион æгъдæуттæ бафидар кæнын.	хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Синтаксисон æвзæрстытæ.
12.		Уæлæмхæст хæйтты хуызтæ. Æмбарынгæнæн уæлæмхæст хай. Бæрæггæнæны уæлæмхæст хай.	1	Ног æрмæг амонын ы урок	Равзарын вазыгджын хъуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæзт.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадаëлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
13.		Фадатон уæлæмхæст хæйттæ. Бынаты	1	Ног æрмæг	Равзарын вазыгджын	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы	Мадаëлон æвзаджы	Хъуыдыйады æвзæрст.

		уәләмхәст хай. Афоны уәләмхәст хай.		амонын ы урок	хъуыдыйәдты хуызтә әмә арәзт.	рәдыдтытә раст кәнын Регулятивон: ахуырадон архәйдтыты фәтк сбәрәг кәнын, әмкъласонтимә иумә архайын, хибарәй ног ахуырадон архадмә рахизын Базонән: әвзәджы иуәгтән анализ кәнын, дзырдты әмә хъуыдыйәдты хсән ахастытә аразын	ахадындианад царды; ирон әвзәджы аивдзинад әмә йә эстетикон тых әнкъарын	Сфәлдыстадон куыстытә Диалогон ныхасы рәзтыл куыст
14.		Сочинени-тәрхон «Цәстмәхъус ныхас фьдбылыз хәссы» (Къ.).	1	Ныхасы рәзтыл кусыны урок.	Ныхасы рәзтыл бакусын. Ирон әвзәджы орфографион әмә пунктуацион әгъдәуттә бафидар кәнын.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рәдыдтытә раст кәнын Регулятивон: ахуырадон архәйдтыты фәтк сбәрәг кәнын, әмкъласонтимә иумә архайын, хибарәй ног ахуырадон архадмә рахизын Базонән: әвзәджы иуәгтән анализ кәнын, дзырдты әмә хъуыдыйәдты хсән ахастытә аразын	Мадәлон әвзәджы ахадындианад царды; ирон әвзәджы аивдзинад әмә йә эстетикон тых әнкъарын	Дзургә әмә фысгә ныхасы рәзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
15.		Архайды хуызы уәләмхәст хай. Æфсоны уәләмхәст хай.	1	Ног әрмәг амонын ы урок	Равзарын вазыгджын хъуыдыйәдты хуызтә әмә	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рәдыдтытә раст кәнын Регулятивон:	Мадәлон әвзәджы ахадындианад царды; ирон	Хъуыдыйады әвзәрст. Сфәлдыстадон куыстытә.

					арæзт.	ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Къордты куыст, индивидуалон куыст
16.	Нысаны уæлæмхæст хай. Бадзырдон уæлæмхæст хай.	1	Ног æрмæг амонын ы урок	Равзарын вазыгджын хъуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæзт; æвзаджы иуæгтæ кæрæдзиуыл барын, анализ сæ кæнын зонын	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадаæлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Хъуыдыйады æвзæрст. Сфæлдыстадон куыстытæ. Къордты куыст, индивидуалон куыст	
17.	Домгæвазыгджын хъуыдыйад къорд уæлæмхæст хаимæ.	1	Тематик он урок.	Равзарын вазыгджын хъуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæзт.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын,	Мадаæлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ. Вазыгджын хъуыдыйæдтæй пайда кæнгæйæ,	

						<p>æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын</p> <p>Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын</p>	<p>йæ эстетикон тых æнкъарын</p>	<p>цардæй ист цауы тыххæй дзурын</p>
18.	<p>Сфæлдыстадон изложени (хуымæтæг хъуыдыйæдтæй домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ саразын).</p>	1	<p>Ныхасы рæзтыл кусыны урок.</p>	<p>Ныхасы рæзтыл бакусын. Ирон æвзаджы орфографион æмæ пунктуацион æгъдауттæ бафидар кæнын.</p>	<p>Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын</p> <p>Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын</p>		<p>Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст</p>	
19.	<p>Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйад æмæ йæ хицæндзинæдтæ. Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады</p>	4 сах.	<p>Ног æрмæг амонын ы урок</p>	<p>Хъуыдыйады тыххæй рацыд æрмæг сфæлхат кæнын</p>	<p>Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног</p>	<p>Фыдыбæстæ æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гуырын кæнын</p>	<p>Хъуыдыйады æвзæрст. Сфæлдыстадон куыстытæ</p>	

		хæйтты ахаст кæрæдзимæ сæ хъуыды æмæ хъæлæсы уагмæ гæсгæ. Æрхæцæн нысæнттæ æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдты.				ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын		
20.		Вазыгджын хъуыдыйæдтæ алыхуызон бастдинаедтимæ: бæттæгтимæ æмæ æнæ бæттæгтæй	2 сах.	Фæлхат кæныны урок	Равзарын вазыгджын хъуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæзт.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын:	Мадæлон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст; вазыгджын хъуыдыйады æрхæцæн нысæнттæ æмбарын кæнын; вазыгджын хъуыдыйад раст хъæлæсы уагæй кæсын.
21.		Стиль, стилистикæ. Официалон-хъуыддагон, наукон, публицистикон æмæ дзургæ ныхасы стильтæ; се 'взагон арæзт.	8 сах.	Ног æрмæг амонын ы урок	Равзарын стилистикæйы æмбарынаедтæ, тексты хуызтæ æмæ ныхасы стильтæ.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ	Мадæлон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ; хъуыддаджы гæххæттытæ (курдиат, автобиографи, суагъæ) фыссын.

						рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын		
22.		Аив литературон стиль, йæ хицæндзинад иннæ стильтæй. Лексикон, фразеологион æмæ грамматикон синонимтæ.	2	Ног æрмæг амонын ы урок	Равзарын стилистикайы æмбарынаedtæ, тексты хуызтæ æмæ ныхасы стильтæ; æвзаджы иуæгтæ кæрадзиуыл барын, анализ сæ кæнын зонын	Коммуникативон: тексты стиль æмæ ныхасы хуыз бæрæг кæнын. Тексты мидис фæрстытæм гæсгæ æвзарын. Регулятивон: тексты алыхуызон рæдыдтытæ агурын æмæ сæ раст кæнын. Базонæн: хи ныхас раст рацаразын, проблемæ раст сбæрæг кæнын.	Мадæлон æвзаджы аивдзинад æнкъарын; лексикон нормæтæй пайда кæнынмæ тырнындзинад гуырын кæнын	Текстимæ куыст: тексты анализ, текст рацаразыныл куыст æмæ а.д., алыхуызон жанрты æмæ функционалон хуызты тексттæ аразын;
23.		Сæйраг домæнтæ дзургæ æмæ фысгæ ныхасмæ. Ныхасы культура	1	Комбин арон урок котроло н урочы элемент тимæ	Æрдзурын литатурон æвзаджы нормæтыл, ныхасы сыгъдæгдзинадыл ; ирон æвзаг уарзын кæнын; бамбарын кæнын, ирон æвзаг нæ адæмы культурон хæзна кæй у, уый;	Коммуникативон: тексты стиль æмæ ныхасы хуыз бæрæг кæнын. Ныхасы пайда кæнын аивадон мадзæлттæй æмæ æндæр стилистикон фæрæзтæй. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног	Мадæлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Текстимæ куыст: тексты анализ, текст рацаразыныл куыст æмæ а.д., алыхуызон жанрты æмæ функционалон хуызты тексттæ аразын;

					не 'взаг нæ адæмæн кæрæдзи æмбарыны сæйраг фæрæз кæй у, уый.	ахуырадон архадмæ рахизын		
24.	Æвзаджы тыххæй иумæйаг зонинæгтæ. Æвзаджы ахадындынад æхсæнадон царды. Æвзаджы рæзты бастдынад æхсæнады рæзтимæ.	6 сах. 1	Тематик он урок.	Æрдзурын æвзаджы ахадындынад адымаджы царды, ныхас æмæ æвзаджы хицæндынадытыл; ирон æвзаг уарзын кæнын; бамбарын кæнын, ирон æвзаг нæ адæмы культурон хæзна кæй у, уый; не 'взаг нæ адæмæн кæрæдзи æмбарыны сæйраг фæрæз кæй у, уый.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гуырын кæнын	Текстимæ куыст: тексты анализ, текст рацаразыныл куыст æмæ а.д., алыхуызон жанрты æмæ функционалон хуызты тексттæ аразын;	
25.	Иумæйаг æмбарынад æвзагты хæстæгдынады тыххæй. Ирон æвзаджы бынат иннæ æвзагты 'хсæн.	1	Ныхасы рæзтыл кусыны урок	Æрдзурын мадæлон æвзаджы ахадындынад адымаджы царды, ныхас æмæ æвзаджы хицæндынадытыл; ирон æвзаджы дзырдуттæй пайда кæнынмæ арæхсын;	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын	Мадæлон æвзаджы ахадындынады царды; ирон æвзаджы аивдынад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ; темæмæ гæсгæ æнцойгæнæн схемæтæ æмæ таблицæтæ цæттæ кæнын	

						Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын		
26.	Ирон æвзаджы диалектæ æмæ ныхасыздæхтытæ. Литературон æвзаг æмæ диалектæ, ныхасыздæхтыты ахастдинадтæ	1	Ног æрмæг амонын ы урок	Равзарын ирон æмæ дыгурон диалектты иуæй- иу грамматикон хицæндзинæдтæ. Æрдзурын æвзаджы сыгъдæгдинадыл .	Коммуникативон: тексты диалект кæнæ ныхасыздæхтæй ист дзырдтæ амонь. Иу диалекты дзырдтæ иннæ диалекты дзырдтæй ивын. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадæлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ. Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ.	
27.	Ирон æвзаджы рæзт. Ирон æвзагзонынады историйæ. Ирон æвзагзонынады зынгæ ахуыргæндтæ.	2	Ныхасы рæзтыл кусыны урок.	Иумæйаг æмбарынад æвзæгты хæстæгдинады тыххæй. Ирон æвзаджы бынат иннæ æвзæгты 'хсæн; ныхасы хуызтæй	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ	Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гуырын кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ; темæмæ гæсгæ æнцойгæнæн схемæтæ æмæ таблицаæтæ цæттæ кæнын; ирон æвзаджы тыххæй	

					(дзурын, ныхасмæ хъусын, кæсын, фыссын) пайда кæнынмæ арæхсын.	рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын		докладтæ кæнын, проектон куыстытæ æххæст кæнын
28.	Æвзаджы тыххæй иумæйаг зонинæгтæ	1	Фæлхат кæныны урок.	Иумæйаг æмбарынад æвзæгты хæстæгдзинады тыххæй. Ирон æвзаджы бынат иннæ æвзæгты 'хсæн; ирон æвзаг уарзын кæнын; бамбарын кæнын, ирон æвзаг нæ адæмы культурон хæзна кæй у, уый; не 'взаг нæ адæмæн кæрæдзи æмбарыны сæйраг фæрæз кæй у, уый.	Коммуникативон: Ныхасы темæ, стиль бæлвырд кæнын. Ныхасы алы хуызтæй пайда кæнын. Хатдзæгтæ кæнын исты темæйы фæдыл. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадæлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ (сочинени-хæдзармæ куыст)	
29.	Рацыд æрмæгæй бæрæг уаг скæнын. Контролон куыст. Сфæлдыстадон куыстытæ.	4 сах.	Фæлхат кæныны урок.	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын. Ныхасы рæзтыл бакусын. Ирон æвзаджы орфографион æмæ	Коммуникативон: Ныхасы темæ, стиль бæлвырд кæнын. Ныхасы алы хуызтæй пайда кæнын. Хатдзæгтæ кæнын исты темæйы фæдыл. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк	Мадæлон æвзаджы ахадындзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых	Беседæ, индивидуалон бафарст; фронталон бафарст; нывмæ гæсгæ куыстытæ, тексты анализ; сфæлдыстадон	

					пунктуацион æгъдæуттæ бафидар кæнын.	хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	æнкъарын	куыст; ирон æвзаджы тыххæй докладтæ кæнын, проектон куыстытæ æххæст кæнын
		Æдæппæт	51сах.					

Фиппаинæгтæ:

1. Къæлиндарон-тематикон пълан хуызæгæн лæвæрд кæй цæуы, уымæ гæсгæ йæм алы ахуыргæнагæн дæр йæ бон у ивдзинадтæ бахæссын. Урокты хуызтæ, практикон куысты хуызтæ, УАА урочы, информацион ахуырадон фæрæзтæ алчи дæр фыссы йæхимæ гæсгæ, урочы цæмæй пайда кæны, уый хынцгæйæ. Хицæн скъолаты ирон æвзаг ахуыр кæнынæн алыхуызон сахæттæ лæвæрд кæй цæуы, уымæ гæсгæ ахуыргæнаджы ивдзинадтæ бахæссын бахъæудзæн сахæтты нымæцмæ дæр.

2. Къæлиндарон-тематикон пъланмæ гæсгæ 9-æм къласы фысгæ куыстыты нымæц у ахæм:

контролон диктантæ – 2

изложенитæ – 2

сочиненитæ – 2 (фылдæр – хæдзармæ лæвæрд).

Фысгæ куыстытæ дæр лæвæрд цæуынц хуызæгæн: ахуыргæнагæн йæ уавæртæм æмæ скъоладзауты зонындзинадтæм гæсгæ йæ бон у сæ нымæцмæ ивдзинадтæ хæссын.